

Sisäministeriölle

Tapahumateollisuus ry:n kirjallinen lausunto koskien yksityisen turvallisuusalan koulutusta, ohjausta ja valvontaa selvittävän työryhmän raporttia (VN/2135/2023-SM-27)

Tapahumateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sisäministeriölle ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Järjestyksenvalvojen saatavuuden haasteet tapahtumissa

Tapahumat ja tapahuma-ala työllistävät merkittävän määrän järjestyksenvalvoja. Yksittäiseen isoon tapahumaan tarvitaan jopa useita satoja järjestyksenvalvoja ja monesti tapahumissa on jouduttu tukeutumaan myös väliaikaisten järjestyksenvalvojen rekrytointiin. Tapahumateollisuus ry kyseenalaistaa työryhmän raportin sivulla 17 esitetyn väitteen, jossa on verrattu 31.12.2022 ja parina muuna päivänä rekisteröityjen tilapäisten järjestyksenvalvojen määrää voimassaolevan järjestyksenvalvojakoulutuksen suorittaneiden määrään. Tapahumateollisuus ry:n tietojen mukaan jäsenyritysten suurimmissa tapahumissa on satojen koulutuksen saaneiden järjestyksenvalvojen lisäksi ollut monesti käytössä myös satoja tilapäisiä järjestyksenvalvoja. Tilapäisten järjestyksenvalvojen vuosittainen määrä ja sitä kautta merkitys tapahumien järjestämiselle onkin paljon suurempi kuin raportti antaa ymmärtää.

Tapahumateollisuus ry haluaa myös tuoda esiin, että yhdistyksen tietojen mukaan koulutuksen saaneita, voimassa olevan järjestyksenvalvojakortin omaavia henkilöitä oli ennen koronaa yli 50 000. Kuten raportissakin todetaan, nykyisin kortillisia järjestyksenvalvoja on lähes kolmannes vähemmän: noin 36 000. Tämä kortillisten järjestyksenvalvojen määrän voimakas väheneminen on vaikuttanut merkittävästi järjestyksenvalvojen alueelliseen saatavuuteen eri puolilla Suomea. Pahimmillaan järjestyksenvalvojen saatavuusongelmat voivat jo nykyisellään vaarantaa koko tapahuman järjestämisen.

Tätä taustaa vasten Tapahumateollisuus ry pitää hyvin valitettavana työryhmän esitystä, jonka mukaan laista poistettaisiin mahdollisuus asettaa tilaisuuksiin kouluttamattomia järjestyksenvalvoja. Tämä käytännössä vaarantaa erityisesti suurten sekä täysin vapaaehtoisvoimin järjestettävien tapahumien, kuten hyväntekeväisyyteen ja harrastuksiin liittyvien tapahumien järjestämisen edellytykset. Tämä on kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten näkökulmasta huolestuttava

kehityssuunta. Tapahtumateollisuus ry arvioi, että saatavuusongelmat kasvavat erityisesti sellaisissa tapahtumajärjestämisen paikoissa, joissa ei ole lähellä suuria kaupunkeja ja tarvittavia järjestyksenalvoja ei pystytä rekrytoimaan lähialueilta.

Tapahtumateollisuus ry pitää niin ikään henkilöstön saatavuuden näkökulmasta ongelmallisena työryhmän esitystä pidentää järjestyksenalvojakoulutusta ja laajentaa järjestyksenalvojakoulutuksen osaamistavoitteita. Samoin henkilöstön saatavuuden näkökulmasta työryhmän muistiossa on huolestuttava esitys sisällyttää voimankäytön kertauskoulutusvaatimuksen piiriin myös muut kuin turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevat järjestyksenalvojat. Yhdessä kortillisten järjestyksenalvojen jo valmiiksi voimakkaan vähentymisen ja tilapäisten järjestyksenalvojen laista poistamisen kanssa järjestyksenalvojen saatavuus tulee muodostumaan entistä pahemmaksi pullonkaulaksi tapahtumien järjestämiselle.

Lisäksi on huomioitavaa, että vaikka tiukennettujen säännösten myötä tapahtumia voitaisiinkin mahdollisesti yhä järjestää pääkaupunkiseudulla, tämä ei todennäköisesti samalla tavalla onnistu muualla Suomessa merkittävästä työvoimapulasta johtuen. Tilapäisesti ja satunnaisesti työskentelevien kortillisten järjestyksenalvojen lukumäärää ei todennäköisesti saada kasvatettua, koska koulutusvaatimukset muodostuvat työntekijälle kannattamattomiksi ja tapahtuman järjestäjälle taloudellisesti mahdottomiksi. Tämän vuoksi tapahtuma-ala suhtautuu äärimmäisen varauksellisesti ehdotukseen, että tilapäiset järjestyksenalvojat poistetaan laista.

Työryhmän raportissa on sivuttu työvoiman saatavuuden tematiikkaa: "Muun muassa koulutusvaatimuksesta poikkeamiseen ns. tilapäisten järjestyksenalvojen kohdalla lienee vaikuttanut myös tahto varmistaa riittävä järjestyksenalvojamäärä suurissakin yleisötilaisuuksissa". Tämä käytännön arkeen ja säännösten toteutettavuuteen merkittävästi vaikuttava huomio on kuitenkin ohitettu työryhmäraportissa epärelevanttina: "Toisaalta voidaan kysyä, voiko tällainen peruste olla paikallaan tehtävissä, joissa perusoikeuksiin puuttumisen mahdollisuus on kuitenkin reaalisesti olemassa".

Tapahtumahenkilökunnan tehtäväkentän moninaisuus

Tapahtumateollisuus ry on myös pettynyt, kuinka kapeana ja muusta tapahtumissa tapahtuvasta työstä irrallisena järjestyksenalvontatehtävät työryhmän raportissa nähdään. Tapahtuma-alan näkökulmasta tapahtumakävijät odottavat yhä enemmän tapahtumissa työskenteleviltä hyvää asiakaspalvelua ja siihen liittyvää asennetta. Tapahtumateollisuus ry näkee niin ikään olennaiseksi vahvistaa tapahtumajärjestäjän organisaation kykyä esimerkiksi palvella asiakkaita muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, vastata asiakkaiden ensiavun tarpeisiin ja ylipäätään erilaisiin

asiakaspalvelutaitoa ja ihmisten kanssa työskentelyn taitoa vaativiin tehtäviin. Kun järjestyksenvalvontatehtävää katsotaan ainoastaan voimankäyttötehtävänä, tämän merkittävän henkilöstöryhmän käyttöä ei voida kehittää asiakkaiden tarpeita palvelemaan suuntaan.

Tapahtumateollisuus ry esittää, että tapahtumissa tulee voida olla vastaisuudessakin sekä voimankäyttöön erikoistuneita järjestyksenvalvoja että asiakaspalvelutehtäviin keskittyneitä tilapäisiä järjestyksenvalvoja, jotka voivat turvallisuussuunnitelmien mukaisesti kutsua tarvittaessa paikalle voimankäyttökoulutuksen saaneita järjestyksenvalvoja. Tähän toimintamalliin nykyisin tapahtumissa käytössä olevat tekniset ratkaisut antavat hyvät edellytykset.

Tapahtumateollisuus ry kokee, että työryhmän raportissa myös turvallisuutta on tarkasteltu hyvin kapeasti. Tapahtumajärjestäjien näkökulmasta tapahtumien turvallisuutta on kehitetty ja on syytä kehittää erityisesti ennakoivan ja kokonaisvaltaisen turvallisuuskäsityksen pohjalta. Häirinnän ehkäisy ja turvallisemman tilan periaatteet, isojen väkijoukkojen ohjaaminen sekä hätätilanteessa toimiminen ja varautuminen ovat esimerkkejä osaamisalueista, joita tapahtumajärjestäjä ja asiakkaat nykyaikaisilta järjestyksenvalvojilta tarvitsevat. Kun koulutusta kehitetään vain voimankäytön juridisten edellytysten ymmärtämisen ehdoilla, tarkoittaa se vääjäämättä, että muut toimintaympäristön tarpeista kumpuavat osaamistarpeet jäävät sivuosaan.

Tapahtumateollisuus ry yhtyy Palvelualojen ammattiliitto Pamin eriävään mielipiteeseen, jonka mukaan järjestyksenvalvontaa ja tapahtumaturvallisuushenkilöstön työnjakoa olisi syytä lähteä kehittämään portaittaiseen suuntaan. Useimmissa tapahtumakävijöiden turvallisuutta ja hyvinvointia koskevissa asioissa riittää, että tapahtuman henkilöstöllä on hyvät vuorovaikutus- ja asiakaspalvelutaidot. Tämän lisäksi jokaisen tapahtumassa toimivan työntekijän ja vapaaehtoisen on pystyttävä havainnoimaan tapahtuman turvallisuutta ja osattava ilmoittaa tästä tarvittaessa eteenpäin.

Tapahtumaturvallisuuden takaamiseksi tarvitaan myös järjestyksenvalvojakoulutuksen saaneita henkilöitä niihin tilanteisiin, joissa joudutaan käyttämään harkintaa voimakeinojen käytöstä ja mahdollisesti käyttämään voimakeinoja, mutta tämän osaamisen ja toimenkuvan merkitys ei ole tapahtumakokonaisuudessa niin keskeinen kuin raportti antaa ymmärtää. Kolmantena turvallisuuden tuottamisen tasona on turvallisuusjohtamisen tehtävissä tapahtumassa työskentelevät henkilöt, joilla on kyky ennakoita turvallisuustarpeita, suunnitella ja koordinoita eri toimijoiden tekemistä tapahtumassa ja johtaa tapahtumaa turvallisuuden näkökulmasta.

Valmistelun avoimuudesta ja lausuntopalautteen keräämisestä

Tapahtumateollisuus ry haluaa kiinnittää myös huomiota siihen, että työryhmäraportti on laadittu ilman, että järjestyksenvalvontaa käyttävät tapahtuma-alan tai muiden toimialojen organisaatiot olisi otettu työhön mukaan. Tällöin työryhmäraportissa on hyvin vajaavainen näkymä siihen käytännön arkeen ja niihin asiakastarpeisiin, joita järjestyksenvalvonnan on tarkoitus palvella.

Tämä kapeakatseisuus tuntuu tarkoitukselliselta, kun otetaan huomioon, että lausuntopalautetta ei edes kerätä lausuntopalvelun kautta. Näin vain ne, jotka sattuvat löytämään itsensä sisäministeriön nettisivuille, löytävät työryhmäraportin ja sitä koskevan lausuntopyynnön. Tämä ei ole hyvän hallinnon periaatteiden mukaista eikä edistä sitä, että työryhmän esitykset olisivat tasapainoisia ja tunnistaisivat kokonaisvaltaisesti niitä kehittämistarpeita, joita järjestyksenvalvonnalle on.

Tapahtumateollisuus ry on tapahtumaelinkeinon valtakunnallinen keskusjärjestö. Tapahtumateollisuus edustaa ammattimaisia tapahtumajärjestäjiä, tapahtumapaikkoja, tapahtumatekniikan ja -rakenteiden palveluita, tapahtumien lipunmyynti-, esiintyjä-, turvallisuus- ja cateringpalveluita, tapahtumamyymiä sekä muita tapahtumille suunnattuja palveluja, suunnittelua ja konsultointia.

www.tapahtumateollisuus.fi

Lisätietoja:

Sami Kerman p. 040 563 4655 / sami.kerman@tapahtumateollisuus.fi
toimitusjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Pekka Timonen p. 050 337 4386 / pekka.timonen@tapahtumateollisuus.fi
hallituksen puheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Kalle Marttinen p. 040 823 5273 / kalle.marttinen@tapahtumateollisuus.fi
hallituksen varapuheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry